

Bruselj, 18. junij 2019
(OR. en)

Medinstitucionalni zadevi:
2018/0358(NLE)
2018/0359(NLE)

5929/19
ADD 2

WTO 33
SERVICES 6
FDI 2
COASI 9

DOPIS O TOČKI POD „I/A“

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Sklep Sveta o podpisu, v imenu Unije, Sporazuma o zaščiti naložb med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Socialistično republiko Vietnam na drugi strani – sprejetje Sklep Sveta o sklenitvi, v imenu Unije, Sporazuma o zaščiti naložb med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Socialistično republiko Vietnam na drugi strani – poziv k odobritvi Evropskega parlamenta

Enostranska izjava Kraljevine Belgije glede Sklepa Sveta o podpisu, v imenu EU, Sporazuma o zaščiti naložb med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Socialistično republiko Vietnam na drugi strani

Belgija pozdravlja podpis Sporazuma o zaščiti naložb med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Socialistično republiko Vietnam na drugi strani.

Potrjuje svojo zavezanost potekajoči reformi reševanja naložbenih sporov. Ta reforma predstavlja korak v smeri ustanovitve večstranskega sodišča za naložbe, ki bo postalo odgovorna pravna institucija za reševanje sporov med vlagatelji in državami. Belgija še naprej podpira tekoča prizadevanja Komisije v zvezi s tem.

Belgija meni, da mnenje Sodišča EU o združljivosti sistema sodišča za naložbe, imenovanega ICS (Investment Court System) s Pogodbama EU (Mnenje 1/17) prispeva k nadaljnji pojasnitvi pravnega okvira, v katerem se lahko vzpostavi takšen sistem, in utira pot za nadaljnje delo.

Belgija poudarja, da, kot je potrdilo Sodišče Evropske unije v Mnenju 1/17, Sporazum o zaščiti naložb z Vietnamom potrjuje pravico pogodbenic, da na svojem ozemlju določijo predpise, s katerimi bodo dosegle legitimne cilje politike, kot so varovanje javnega zdravja, varnost, okolje ali javna morala, socialna zaščita ali varstvo potrošnikov ali spodbujanje in zaščita kulturne raznolikosti. Zgolj dejstvo, da pogodbenica pravno ureja, tudi prek sprememb zakonodaje, na način, ki negativno vpliva na naložbo ali posega v pričakovanja vlagatelja, vključno z njegovimi pričakovanji o dobičku, ne pomeni kršitve obveznosti na podlagi tega sporazuma. Poleg tega pristojnosti predvidenih sodišč, da razglasijo kršitve obveznosti iz Sporazuma, ni mogoče razlagati tako, da bi se pogodbenici preprečila, da bi sprejemala in uporabljala ukrepe, potrebne za zaščito javne varnosti ali javne morale ali ohranjanje javnega reda ali varstva življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin, in sicer le pod pogojem, da se taki ukrepi ne bi uporabljali na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med pogodbenicama, če prevladujejo podobni pogoji, ali za prikrito omejevanje trgovine med pogodbenicama. Poleg tega sodišču ICS in pritožbenemu sodišču diskrecijska pooblastila, ki jih imata, ne dopuščajo, da bi postavila pod vprašaj raven varstva javnega interesa, ki ga je določila Unija po demokratičnem procesu.

Belgija pozdravlja izjavo Komisije o zaščiti naložb in sistemu sodišč za naložbe (ICS) v okviru Sporazuma o zaščiti naložb med EU in Vietnamom. Meni, da je ta izjava pomembna za razlago Sporazuma o zaščiti naložb z Vietnamom glede na pravila o razlagi mednarodnih pogodb iz členov 31 in 32 Dunajske konvencije o pravu mednarodnih pogodb.

Belgija vztraja, da je pomembna trenutna večstranska razprava o spoštovanju človekovih pravic in mednarodnih obveznosti multinacionalnih podjetij, ki jo organizira odprta medvladna delovna skupina za nadnacionalne družbe in druga podjetja v zvezi s človekovimi pravicami. Še naprej se zavzema za večjo udeležbo Evrope v pogajalskem procesu. Zavzema se tudi za bolj vključujočo in sporazumno pogajalsko metodo.

* * *

Izjava Komisije o zaščiti naložb in sistemu sodišč za naložbe v okviru sporazuma o zaščiti naložb med EU in Vietnamom

Sporazum o zaščiti naložb med EU in Vietnamom je nadaljnji korak na poti reformiranega pristopa do politike zaščite naložb in reševanja sporov, vzpostavljenega v celovitem gospodarskem in trgovinskem sporazumu med EU in Kanado skupaj s skupnim razlagalnim instrumentom in izjavo št. 36, ki je bila podana ob podpisu navedenega sporazuma.

Vsebuje vse izboljšave, vključene v sporazum CETA in določene v navedenih dodatnih instrumentih, ki so, kot priznava Sodišče Evropske unije, zasnovani tako, da zagotavljajo, da se lahko pravica do zakonskega urejanja Evropske unije in njenih držav članic še naprej učinkovito izvaja. Sporazum o zaščiti naložb med EU in Vietnamom vsebuje zlasti jamstva, za katera je Sodišče v Mnenju 1/17 menilo, da so potrebna za zagotovitev, da sodišča, ustanovljena s tem sporazumom, ne morejo postaviti pod vprašaj odločitve, ki so bile demokratično sprejete v pogodbenici, med drugim glede ravni zaščite javnega reda ali javne varnosti, zaščite javne morale, varovanja zdravja in življenja ljudi in živali, ohranjanja varnosti hrane, varstva rastlin in okolja, dobrega počutja na delovnem mestu, varnosti proizvodov, varstva potrošnikov ali enako temeljnih pravic¹.

¹ Mnenje Sodišča 1/17 z dne 30. aprila 2019, točke 147 do 161.

Prav tako kot sporazum CETA vključuje sistem sodišč za naložbe in predvideva prehod na večstransko sodišče za naložbe. Vsebuje določbe, ki zagotavljajo popolno preglednost postopkov (vključno s stališči in zaslišanji) in ki zainteresiranim stranem omogočajo predložitev stališč na sodišču (*amicus curiae*).

Tako kot sporazum CETA in sporazum o zaščiti naložb med EU in Singapurjem zaznamuje pomembno fazo pri preoblikovanju mednarodne naložbene politike z nadomestitvijo bilateralnih investicijskih pogodb držav članic z reformiranim pristopom EU in možnostjo ustanovitve večstranskega sodišča za naložbe.

Sporazum o zaščiti naložb med EU in Vietnamom, enako kot sporazum CETA in sporazum o zaščiti naložb med EU in Singapurjem, temelji na temeljnih vrednotah EU in jih vključuje. Sporazum o zaščiti naložb potrjuje zaveze iz Ustanovne listine Združenih narodov in Splošne deklaracije o človekovih pravicah. Prav tako potrjuje zaveze o trajnostnem razvoju in preglednosti, kot je bilo dogovorjeno v sporazumu o prosti trgovini med EU in Vietnamom. To vključuje spodbujanje večstranskih okoljskih in delovnih sporazumov ter standardov v domačih politikah in zakonih. Sporazum o zaščiti naložb zagotavlja zaščito samo za naložbe, izvedene v skladu z nacionalno zakonodajo, vključno z obveznostmi, povezanimi z varstvom okolja in dela, ter spoštovanjem človekovih pravic.

Sporazum o zaščiti naložb prav tako potrjuje zaveze za spodbujanje odgovornega poslovnega ravnanja z instrumenti, kot so Smernice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj za večnacionalna podjetja (smernice OECD o večnacionalnih podjetjih), globalni dogovor Združenih narodov ter tristranske deklaracije MOD o načelih večnacionalnih podjetij in socialne politike. Te zaveze spremljajo konkretna prizadevanja EU na terenu, kot je na primer projekt *odgovornih dobavnih verig v Aziji*, ki je skupna pobuda EU-MOD-OECD, katere glavni cilj je okrepiti spoštovanje človekovih pravic, delovnih in okoljskih standardov v podjetjih z dobavnimi verigami v Aziji, ki svoje prakse usklajujejo z mednarodnimi standardi. Projekt vključuje šest azijskih držav, vključno z Vietnamom.

Poleg tega Komisija opozarja na razprave o odgovornem poslovanju in obveznostih vlagateljev, ki potekajo v različnih mednarodnih forumih, vključno z Združenimi narodi in OECD. Evropska unija je prevzela vodilno vlogo pri zagotavljanju odgovornega poslovanja in spoštovanja človekovih pravic na mednarodni ravni. Komisija bo še naprej spodbujala vodilno vlogo Evropske unije, obenem pa proučila, kako se odzvati na tekoče razprave in jih oblikovati.
